

Věc: Posudek bakalářské práce Michaely Tesařové s názvem *Konstrukce ideální ženy v časopise Elle*.

Autor oponentského posudku: doc. Mgr. Jakub Češka, Ph.D.

Autorka hodlá analyzovat genderové stereotypy ve dvou rubrikách časopisu Elle (krása a emoce). Svoji bakalářskou práci dělí do dvou částí, nejprve se věnuje teoretické perspektivě, v druhé části, která je těžištěm celé práce, analyzuje vybrané texty ze zmíněných rubrik. Přitom přiznává zcela subjektivní motivaci, proč vybrala právě tyto texty a proč zvolené období (rok 2015–6). Ovšem přiznáním subjektivity není otázka výběru vyřešena (objektivitu tím nedocílíme). Poněkud překvapivá je autorčina hypotéza:

„Hypotézou, kterou se budu snažit v rámci své bakalářské práce potvrdit, je, že ačkoliv se časopis ELLE prezentuje jako spojenec ženy, která má svůj vlastní názor a nebojí se být sama sebou, a v obecné rovině tedy sám sebe situuje do feministické pozice, způsob, kterým se tento časopis obrací ke svým čtenářkám, vychází spíše z femininní pozice, a ve skutečnosti tak potvrzuje a dále reprodukuje konformní obraz ženství v maskulinním řádu.“

Co jiného bychom ale měli čekat? Časopis prodávají právě stereotypy a klišé, dále jistý druh snobství a módy – iluze být součástí vyššího světa (v didaktických příbězích najdeme odkazy na hvězdy showbyznysu – herce, filmové postavy atp.), přitom se tváří, že nejde o bulvár, vždyť zmiňují i představitele vlivné ekonomické teorie (např. Keynese). Za daleko přínosnější bych tudíž považoval pokusit se definovat žánr rubrik, snahu odkrýt bohatou intertextuální síť včetně toho, co různé typy odkazování mají evokovat, způsob oslovování čtenářek a narativní techniky, jimiž se je redaktoři snaží zahrnout do imaginárního „vyššího“ světa. Proč stanovit naivní předpoklad (časopis se podílí na emancipaci čtenářek), který se nijak překvapivě nepotvrdí? Přitom v teoretické části autorka v odkazu na sekundární literaturu přímo parafrázuje tezi, kterou dokazuje – proč tedy nevyšla přímo od ní, proč definovala svoji hypotézu protikladně tomu, co se dověděla v sekundární literatuře?

„V textu *La presse féminine*; publikovaného v knize *Femmes et médias*, podle kterého samozřejmě součást ženských magazínů netvořil emancipační diskurz, ale naopak byly ženské magazíny na počátku považovány za pomocníka ženy, která potřebuje specifické rady ohledně (správného) provádění své role v domácnosti“ (s. 19).

Pokud jde o vlastní provedení bakalářské práce, je škoda, že autorka odděluje teoretickou a interpretační část, proč ji ale nazývá praktickou? Stejně tak není jasné, proč interpretaci označuje za „výzkum“, když žádný neprovádí – nepracuje s žádnými kvalitativními ani kvantitativními postupy sociologie. Teoretické instrumenty přitom mohla rovnou testovat na interpretovaném materiálu.

Přesto je z práce zjevné, že se autorka snaží vypořádat s poměrně solidním penzem teoretické literatury. Ovšem proč začínat obligátní úlitbou Saussurovi? Při parafrázi Barthesových *Mytologií* se autorka snaží sama vše znova formulovat (ne zcela přesně), přitom mohla vyjít

ze sekundární literatury, kterou zcela pomíjí. Zároveň je třeba uznat, že autorka ve svých parafrázích prokazuje, že teoretické literatuře docela dobře rozumí.

Interpretační část je o poznání slabší než část teoretická. Autorka analyzuje pouze narativ (bez zmínky o obrazovém doprovodu). Proč tedy zvolila jako jedno z východisek Barthesovy *Mytologie*? Závěry, které z interpretovaných textů vyvozuje, nejsou vždy výmluvné a přesvědčivé – o zkoumaných textech bychom mohli říci ještě mnoho jiných věcí. Některé autorčiny vývody působí nahodile.

Dílčí poznámky:

Proč autorka volí Barthesův text Úvod do strukturální analýzy vyprávění (s. 15)? Navíc píše, že Barthes se zajímá o pojem diskursu. To, že užívá slovo diskurs, ještě neznamená, že se zaměřuje na analýzu diskursu (jako to činí autorkou uváděný Foucault). Barthes zajímá literatura jako specifický typ promluvy a snaží se stanovit její pravidla.

V „praktické“ části vyřadila některá témata, jelikož nebyla vhodná pro prezentaci v akademickém prostředí. Mohla by to nějak vysvětlit?

Dále autorka mluví o časovém omezení na vypracování práce, které vedlo k opomenutí socio-historického kontextu (s. 36). Tento nedostatek společně s opomenutím obrazového materiálu hodlá opravit v možné diplomové práci. Proč při psaní bakalářské práce myslí na práci diplomovou?

Pokud jde o tematiku mlčení (s. 44), týká se tato poučka pouze žen? I v češtině máme rčení – mluvíti stříbro, mlčeti zlato.

Pokud jde o kapitolu Rozchod bez rozchodu, týká se to pouze žen, nebo jde o charakteristiku současného přístupu ke vztahům (s. 51–4)?

Jak definuje autorka chudobu v pasáži věnované textu *Jsme chudí jen proto, že si to myslíme*? Jakým čtenářům je časopis adresován? Autorka se nijak výrazněji nezamýšlí nad předpokládaným adresátem. Jakou hraje roli, jak modeluje sdělení? Nepočítá tudíž redakce s tím, že kdo čte časopis Elle, rozhodně nežije v chudobě? Či ještě jinak, tím, že si někdo kupuje časopis Elle, definuje sám sebe jako někoho, kdo rozhodně nežije v chudobě?

Práci hodnotím jako dobrou.